betingelserne i bestemmelse nr. 3, afsnit A, litra a), til kapitel 84 i Den Fælles Toldtarif, er automatiske databehandlingsmaskiner i henhold til position 84.53, selv om de kan programmeres efter en metode, der er lettere at benytte end f. eks. programmeringssproget Basic.

# RETSMØDERAPPORT
## i sag 234/87 *

## I — Retsforskrifter

1. Position 84.52 i Den Fælles Toldtarif, der er indeholdt som bilag til Rådets forordning nr. 950/68 (EFT 1968 I, s. 265), og senest ændret ved Rådets forordning (EØF) nr. 3400/84 af 27. november 1984 (EFT L 320, s. 319), omfatter blandt andet elektroniske regnemaskiner, mens position 84.53 blandt andet omfatter automatiske databehandlingsmaskiner.

2. Bestemmelse nr. 3, afsnit A, litra a), til kapitel 84 i Den Fælles Toldtarif lyder således:

»Som automatiske databehandlingsmaskiner henhørende under pos. 84.53 betragtes:

a) digitalmaskiner med lagre, som foruden et eller flere behandlingsprogrammer samt de data, der skal behandles, også kan lagre et program til oversættelse af det programmeringssprog, hvori programmerne er skrevet, til maskinsprog; disse maskiner skal være forsynet med et indre lager med direkte tilgang for udførelsen af et program og med en kapacitet, der i det mindste er tilstrækkelig til at lagre de dele af behandlings- og oversættelsesprogrammet og de data, som er umiddelbart nødvendige for den aktuelle kørsel; maskinerne skal endvidere selv være i stand til, på basis af instruktionerne i det oprindelige program, ved logisk behandling at modificere udførelsen under kørselen.«

3. I medfør af sin bemyndigelse efter Rådets forordning nr. 97/69 af 16. januar 1969 (EFT 1969 I, s. 10) til at sikre en ensartet anvendelse af nomenklaturen i Den Fælles Toldtarif udstedte Kommissionen den 4. juli 1984 forordning nr. 1935/84 (EFT L 180, s. 10), hvorved den tariferede de elektroniske apparater, som benævnes »lommeregnere« under position 84.53 B og ikke under position 84.52 A. Som kriterium herfor blev anvendt programmeringssprogets art. Således lægges det til grund i forordningen, at selv om apparater i pos. 84.52 A kan pro-

* Processprog: tysk.

grammeres, anvender de ikke noget programmeringssprog, når de er i brug. Derimod opfylder de apparater, i hvis lagre der også kan oplagres programmer — og hvorved programmeringssproget, f. eks. Basic, kan oversættes til maskinsprog — og som selv kan ændre udførelsen af programmet under kørslen, betingelserne efter den indledende bestemmelse nr. 3, afsnit A, litra a), til kapitel 84 og skal derfor tariferes under position 84.53 B som »automatiske databehandlingsmaskiner«.

## II — Faktiske omstændigheder og retsforhandlinger

4. Sagsøgeren i hovedsagen, Casio Computer (herefter benævnt »Casio«) importerer hovedsaglig programmerbare regnemaskiner fra Japan. Apparaterne kan foretage de fire elementære regneoperationer samt talrige matematiske funktioner og beregninger og er udstyret med et tastatur på 50 taster til tal, små og store bogstaver, de elementære regneoperationer, valg af operationsform etc., ligesom de har et trykt kredsløb, en visningsenhed (display) baseret på flydende krystaller, en grænseflade (interface) samt to batterier til strømforsyningen. De kan udføre såvel simple som sammensatte regneoperationer ved hjælp af et program, der er indkørt ved betjening af tasterne. Apparaterne findes i to størrelser, henholdsvis 11 × 74 × 144 mm og 9,6 × 71 × 141,2 mm.

5. I september 1984 anmodede Casio Oberfinanzdirektion om en bindende tariferingsoplysning vedrørende fire forskellige typer af apparater, som Casio selv betegnede som »programerbare regnemaskiner« (nemlig en »Casio programming calculator FX-501P«, en »Casio programming calculator FX-502P«, en »Casio programmable calculator FX-601P« og en »Casio programmable calculator FX-602P«).

6. Ved sine bindende tariferingsoplysninger af 9. og 15. november 1984 tariferede Oberfinanzdirektion apparaterne som »regnemaskiner« i henhold til position 84.52 A i Den Fælles Toldtarif. Casio klagede over afgørelsen og gjorde gældende, at apparaterne burde tariferes under position 84.53 B i Den Fælles Toldtarif som »automatiske databehandlingsmaskiner«. Oberfinanzdirektion afslog imidlertid klagen med den begrundelse, at apparaterne skulle opfylde samtlige betingelser i den indledende bestemmelse nr. 3, afsnit A, litra a) til kapitel 84 for at kunne tariferes under position 84.53 i Den Fælles Toldtarif. Dette fandt Oberfinanzdirektion ikke, da de ikke var forsynet med et udviklet programmeringssprog, såsom Basic, og derfor ikke ved hjælp af maskinens eget oversættelsesprogram kunne oversætte et behandlingsprogram, skrevet i programmeringssprog, til det interne maskinsprog.

7. Under tvisten i hovedsagen henviste parterne til udtalelser fra en række teknisk sagkyndige, som trods divergerende opfattelser er enige om, at i det mindste apparatet »Casio FX-602P« opfylder betingelserne efter bestemmelse nr. 3, afsnit A, litra a). Dette anførte sagsøgte Oberfinanzdirektion imidlertid ikke som afgørende, da nævnte bestemmelse ikke indeholder en udtømmende definition af begrebet »automatiske databehandlingsmaskiner«. Ud over angivelserne i selve bestemmelsen bør man derfor efter Oberfinanzdirektions opfattelse henholde sig til »gængs opfattelse« og »almindelig teknisk sprogbrug«.

8. Casio gjorde under hovedsagen gældende, at det var overflødigt at anstille yderligere undersøgelser af spørgsmålet, da de to teknisk sagkyndige havde bekræftet, at de omhandlede modeller af apparatet opfylder betingelserne i bestemmelse nr. 3, afsnit A, litra a) i kapitel 84 til Den Fælles Toldtarif, som ifølge Casio indeholder en normativ og udtømmende definition. Apparaterne burde derfor tariferes under position 84.53 i Den Fælles Toldtarif, fordi denne position indeholder en »mere specificeret varebeskrivelse«, jfr. bestemmelse punkt 3, litra a), i de »Almindelige tariferingsbestemmelser vedrørende nomenklaturen i Den Fælles Toldtarif«.

9. Bundesfinanzhof, for hvem sagen verserer, har antaget, at der ikke findes noget sikkert kriterium for den indbyrdes afgrænsning af »regnemaskiner« og »automatiske databehandlingsmaskiner«, hverken i Den Fælles Toldtarif, i videnskaben eller i datapraksis, og at den nærmere betydning af og formålet med sondringen mellem de to begreber ikke umiddelbart kan fastslås. Ganske vist har Kommissionen i sin forordning nr. 1935/84 af 4. juli 1984 (EFT L 180, s. 10) lagt til grund, at det afgørende kriterium for tariferingen af en lommeregner er, hvilket programmeringssprog (Basic) der anvendes, men de fremlagte udtalelser fra de teknisk sagkyndige rejser tvivl om, hvorvidt det er korrekt udelukkende at lægge dette kriterium til grund for den indbyrdes afgrænsning mellem de to maskintyper. Der findes også andre afgrænsningskriterier, som efter omstændighederne kan tænkes anvendt, såsom apparatets mest karakteristiske egenskaber, dets sædvanlige brug, den betegnelse, der normalt anvendes for apparatet i de pågældende erhvervskredse, den nærmere håndtering af apparaterne, deres konstruktion samt problemorienteringen i apparaternes programsprog. I kendelsen anfører Bundesfinanzhof videre: »I betragtning af den hurtige udvikling inden for informatikken kunne det endelig anføres, at udtalelsen i de forklarende bemærkninger, hvorefter også programmerbare regnemaskiner må anses for 'regnemaskiner' efter pos. 84.52, ikke mere kan anses for at være i overensstemmelse med toldtariffens ordlyd«, hvilken opfattelse kunne medføre, at man anså »alle elektroniske regnemaskiner, der er programmerbare, for 'automatiske databehandlingsmaskiner'».

10. Henset til, at tvisten rejser et spørgsmål vedrørende fortolkningen af gældende EF-regler, har Bundesfinanzhof ved kendelse af 30. april 1987 udsat sagen og i medfør af EØF-Traktatens artikel 177 forelagt Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Hvorledes skal begreberne 'regnemaskiner' i pos. 84.52 i Den Fælles Toldtarif og 'automatiske databehandlingsmaskiner' i pos. 84.53 afgrænses over for hinanden?

Skal elektroniske apparater, som overvejende anvendes til beregninger, men også til andre operationer, og som kan programmeres efter en metode, der er lettere at benytte end f. eks. programmeringssproget Basic, tariferes som 'regnemaskiner' i henhold til pos. 84.52, eller som 'automatiske databehandlingsmaskiner' i henhold til pos. 84.53?«

11. Bundesfinanzhofs kendelse blev registreret på Domstolens Justitskontor den 30. juli 1987.

12. I henhold til artikel 20 i protokollen vedrørende statutten for EF-Domstolen er der afgivet skriftlige indlæg den 28. oktober

1987 af Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved dennes juridiske konsulent Jörn Sack, som befuldmægtiget.

13. På grundlag af den refererende dommers rapport og efter at have hørt generaladvokaten har Domstolen besluttet af indlede den mundtlige forhandling uden forudgående bevisførelse. Domstolen har endvidere i medfør af procesreglementets artikel 95, stk. 1 og 2, besluttet at henvise sagen til Fjerde Afdeling.

## III — Indlæg for Domstolen

14. Der er kun afgivet indlæg om de præjudicielle spørgsmål i den foreliggende sag af Kommissionen. Den har taget udgangspunkt i den første af de almindelige tariferingsbestemmelser i Den Fælles Toldtarif, hvorefter tariferingen skal foretages med hjemmel i positionernes ordlyd, de indledende bestemmelser til de enkelte afsnit eller kapitler samt de almindelige bestemmelser, for så vidt disse ikke strider mod positionerne eller de indledende bestemmelser.

15. Tvisten i den foreliggende sag kan efter Kommissionens opfattelse ikke løses på grundlag af positionernes ordlyd, ligesom de kriterier, som Bundesfinanzhof har nævnt i sin kendelse som grundlag for at foretage en eventuel sondring, ikke er egnet som tariferingsgrundlag og som grundlag for en fravigelse af en ellers tilstrækkelig klar bestemmelse. Afgørende for afgrænsningen mellem de to positioner må derfor være bestemmelse nr. 3, afsnit A, litra a), til kapitel 84 i Den Fælles Toldtarif, der imidlertid ikke i sig selv udgør fornødent grundlag for løsning af problemet i hovedsagen.

16. Ved fortolkningen af bestemmelse nr. 3, afsnit A, litra a), bør der tages hensyn til den tekniske udvikling, som sker meget hurtigt på dataområdet, og det bør tages i betragtning, at toldbestemmelserne ikke kan følge med udviklingen. Såfremt bestemmelse nr. 3, afsnit A, litra a), derfor skal opfylde sit formål, må den ikke fortolkes statisk eller for snævert efter sin ordlyd, men bør fortolkes dynamisk, så det er muligt at tilpasse den i takt med den tekniske udvikling. Betingelserne i bestemmelsen er således fortsat afgørende, men forudsætningen for at tarifere et apparat som en »automatisk databehandlingsmaskine« er tillige, at det befinder sig på et vist fremskredent teknisk niveau i forhold til andre apparater.

17. I den forbindelse er navnlig de forklarende bemærkninger til TSR-nomenklaturen oplysende for fortolkningen af bestemmelsen. Det fremgår af afsnit A. i de forklarende bemærkninger vedrørende position 84.52, at ikke enhver programmerbar elektronisk lommeregner uden videre bør anses for en automatisk databehandlingsmaskine. Selv om det i sagen omhandlede apparat principielt opfylder betingelsen i bestemmelse nr. 3, afsnit A, litra a) om, at det kan oplagre et program til oversættelse af programmeringssproget til maskinsprog, anvender det et meget simpelt programmeringssprog, som kun giver mulighed for at indføre meget enkle programmer i maskinen (såsom regneoperationer, små musik- eller læreprogrammer). I betragtning af den dynamiske fortolkning, der bør anlægges af bestemmelse nr. 3, afsnit A, litra a), opfylder en maskine, der anvender et simpelt programmeringssprog, og som er udstyret med et meget lille lager, følgelig ikke efter Kommissionens opfattelse de betingelser i henseende til apparatets tekniske udviklingstrin, som forudsætningsvis må kræves efter denne bestemmelse.

18. Kommissionen finder ikke, det er et overbevisende argument, som anført af Casios tekniske sagkyndige, at programmeringssproget Basic (som tillægges stor betydning i forordning nr. 1935/84), ikke er noget højt udviklet maskinsprog. Selv om denne antagelse skulle være korrekt — hvilket Kommissionen i øvrigt ikke finder afgørende — måtte heraf så blot konkluderes, at forordning nr. 1935/84 netop også er baseret på en for snæver bogstavelig fortolkning af den indledende bestemmelse nr. 3, afsnit A, litra a), til kapitel 84. Heraf følger imidlertid på den anden side ikke, at apparater, som anvender et endnu simplere programmeringssprog end Basic, og som dermed er endnu ringere udstyret teknisk set, vil kunne betragtes som automatiske databehandlingsmaskiner.

19. I øvrigt var det ikke på tidspunktet for udstedelsen af bestemmelse nr. 3, afsnit A, litra a), muligt at forudse, at der ville blive udviklet så elementære programmeringssprog. Hvor ønskværdigt det end måtte være, er det af hensyn til retssikkerheden udelukket konstant at ændre bestemmelsen i takt med den tekniske udvikling.

20. Sammenfattende foreslår Kommissionen, at de af Bundesfinanzhof forelagte spørgsmål besvares på følgende måde:

»Den indbyrdes afgrænsning af begreberne 'regnemaskiner' i position 84.52 og 'databehandlingsmaskiner' i position 84.53 i Den Fælles Toldtarif skal foretages på grundlag af den indledende bestemmelse nr. 3, afsnit A, litra a), til kapitel 84. Ved fortolkningen af bestemmelsen skal der imidlertid tages hensyn til de hurtige tekniske fremskridt, der sker på dataområdet, således at lommeregnere, som anvender meget simple programmeringssprog og derfor på det nuværende tekniske udviklingstrin er udstyret med et meget lille lager, ikke kan anses for 'automatiske databehandlingsmaskiner' efter bestemmelse nr. 3, afsnit A, litra a).«

C. N. Kakouris
Refererende dommer